

Η ΕΝΙΑΙΑ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

4^ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ

Συνήλθε στις 8 Σεπτεμβρίου 2023 με την εξής σύνθεση: Βασιλική Καραδήμα Πρόεδρος, Μαρία Μανδράκη Εισηγήτρια και Μαργαρίτα Κανάβα, Μέλη.

Για να εξετάσει την από 30.06.2023 (ημερομηνία ανάρτησης στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού στο ΕΣΗΔΗΣ) με ΓΑΚ ΕΑΔΗΣΥ 986/30.06.2023 προδικαστική προσφυγή της εταιρείας με την επωνυμία «...», με τον διακριτικό τίτλο «...», που εδρεύει στη «...», όπως εκπροσωπείται νόμιμα.

Κατά της «...» και δη κατά της με αριθμ. 892/2023 απόφασης της αναθέτουσας αρχής διά της οποίας, κατ' αποδοχήν του πρακτικού ΙΙΙ της επιτροπής διενέργειας του διαγωνισμού ,περί αποδοχής των δικαιολογητικών κατακύρωσης της εταιρείας με την επωνυμία «...», αναδεικνύεται η τελευταία ανάδοχος του διαγωνισμού.

Της παρεμβαίνουσας εταιρείας με την επωνυμία «...» με τον διακριτικό τίτλο «...», που εδρεύει στη «...», η οποία άσκησε την από 10.07.2023 (ημερομηνία ανάρτησης στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού στο ΕΣΗΔΗΣ) παρέμβασή της, επί σκοπώ απόρριψης της προσφυγής και διατήρησης ισχύος της προσβαλλομένης.

Η συζήτηση άρχισε αφού άκουσε την Εισηγήτρια.

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφτηκε κατά τον Νόμο

1. Επειδή, για την άσκηση της προσφυγής, έχει καταβληθεί το νόμιμο παράβολο, σύμφωνα με τα άρθρα 363 του ν. 4412/2016 και 5 του π.δ. 39/2017, ύψους 5.188,00 ευρώ (βλ. ηλεκτρονικό παράβολο με κωδικό «...» και την αντίστοιχη εκτύπωση από τη σελίδα της Γενικής Γραμματείας

Αριθμός Απόφασης: 1303 / 2023

Πληροφοριακών Συστημάτων του Υπουργείου Οικονομικών με την ένδειξη «ΔΕΣΜΕΥΜΕΝΟ»).

2. Επειδή, ο ένδικος διαγωνισμός, ως εκ του αντικειμένου του και της προϋπολογισθείσας δαπάνης, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του ν. 4412/2016 (Α' 147) και η ένδικη διαφορά διέπεται από τις διατάξεις του Βιβλίου IV αυτού, περί έννομης προστασίας κατά τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων.

3. Επειδή, όπως προκύπτει από τα μηνύματα που έχουν αναρτηθεί μέσω του συνδέσμου «επικοινωνία» στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού στο ΕΣΗΔΗΣ (με α/α συστήματος «...»), η προσφυγή ασκήθηκε εμπρόθεσμα, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 361 παρ. 1 περ. α' του ν. 4412/2016 και 4 παρ.1 περ. α' του π.δ. 39/2017. Επέκεινα, εμπροθέσμως και εν γένει παραδεκώς, κατά την έννοια των διατάξεων του άρθρου 7 του π.δ. 39/2017 και του άρθρου 362 παρ. 3 του ν. 4412/2016, ασκεί την παρέμβασή της, η ως άνω παρεμβαίνουσα εταιρεία, δοθέντος ότι διά της προσβαλλομένης αναδείχθηκε οριστική ανάδοχος της υπό ανάθεση σύμβασης και συνεπώς, ευλόγως επιδιώκει τη διατήρηση ισχύος της προσβαλλομένης προκειμένου για την ανάθεση εντέλει της επίμαχης σύμβασης σε αυτή. Περαιτέρω, η αναθέτουσα αρχή, εκπροθέσμως και επομένως απαραδέκτως, υποβάλλει τις απόψεις της, στις 18.07.2023, αναρτώντας το σχετικό έγγραφο στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού στο ΕΣΗΔΗΣ, δοθέντος ότι σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 365 του ν. 4412/2016, η αναθέτουσα αρχή οφείλει να διαβιβάζει στην ΕΑΔΗΣΥ, το αργότερο εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την ημέρα κατάθεσης της προσφυγής, τις απόψεις της επί της προσφυγής. Τέλος, η προσφεύγουσα υποβάλλει στις 24.07.2023 μέσω του συνδέσμου «επικοινωνία» στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού στο ΕΣΗΔΗΣ, το υπόμνημά της.

4. Επειδή, με την με αριθμ. πρωτ. «...» Διακήρυξη προκηρύχθηκε ανοικτός ηλεκτρονικός διαγωνισμός για την επιλογή αναδόχου της υπηρεσίας: «...», με κριτήριο κατακύρωσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει βέλτιστης σχέσης ποιότητας - τιμής, εκτιμώμενης αξίας 1.037.405,65€ μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ, ο οποίος διαγωνισμός αναρτήθηκε στο Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων

Αριθμός Απόφασης: 1303 / 2023

(Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ.) στις 15.12.2022 με Α.Δ.Α.Μ. «...», καθώς και στη διαδικτυακή πύλη του ΕΣΗΔΗΣ, όπου έλαβε συστημικό αριθμό «...». Στην ως άνω διαγωνιστική διαδικασία συμμετείχαν οι εταιρείες «...», «...» και «...», οι προσφορές των οποίων έγιναν αποδεκτές, αξιολογήθηκαν και έλαβαν τελική βαθμολογία 0,97, 0,91 και 0,94 αντιστοίχως, συνακόλουθα δε η παρεμβαίνουσα κατατάχθηκε πρώτη στη τελική κατάταξη και αναδείχθηκε προσωρινή ανάδοχος. Διά της προσβαλλομένης και ύστερα από τον έλεγχο των υποβληθέντων από την αναδειχθείσα προσωρινή ανάδοχο και ώδε παρεμβαίνουσα δικαιολογητικών κατακύρωσης, κατ' αποδοχήν του ΙΙΙ πρακτικού της επιτροπής, αναδείχθηκε η ανωτέρω, οριστική ανάδοχος του υπό ανάθεση έργου. Κατά της εν λόγω απόφασης της αναθέτουσας αρχής, στρέφεται η προσφεύγουσα, μετ' εννόμου συμφέροντος, ούσα εν προκειμένω δεύτερη στη σειρά μειοδοσίας, στρεφόμενη ειδικότερα κατά της προσβαλλομένης απόφασης καθ' ο μέρος αφορά στην αποδοχή της προσφοράς της αναδειχθείσας οριστικής αναδόχου, ερειδόμενο (το έννομο συμφέρον) στη ζημία της από τυχόν παράνομη συμμετοχή τρίτου στον διαγωνισμό και στο επιδιωκόμενο όφελος από την απόρριψη της προσφοράς του (βλ. ΕΑ ΣτΕ 1216/2006, ΕΑ ΣτΕ 512/2002, 517/2001), επιδιώκοντας ευλόγως να της ανατεθεί η επίμαχη σύμβαση.

5. Επειδή, η προσφεύγουσα με τον πρώτο λόγο της προσφυγής της παραπονείται ότι είναι πλημμελής, ελλιπής νόμω και ουσία και μη σύμφωνη με την υπόψη διακήρυξη η ακολουθητέα διαδικασία της επιτροπής διενέργειας του διαγωνισμού και της αναθέτουσας αρχής, διότι παραβιάζεται ουσιώδης τύπος της διαδικασίας. Ισχυρίζεται ειδικότερα η προσφεύγουσα ότι όπως προκύπτει από το πρακτικό ΙΙ της Επιτροπής, όπου αναφέρεται συγκεκριμένα: «Μετά την Οριστικοποίηση της απόφασης έγκρισης του πρακτικού Ι από την Οικονομική Επιτροπή της «...» και της ενημέρωσης της Επιτροπής Διαγωνισμού από την Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών, προχωρήσαμε στο άνοιγμα των οικονομικών προσφορών όπως η διακήρυξη προβλέπει στην παράγραφο 3.1.2.1.», η επιτροπή προχώρησε στο άνοιγμα των οικονομικών προσφορών χωρίς να ορίσει η αναθέτουσα αρχή την ημερομηνία και ώρα ανοίγματος αυτών. Ως εκ τούτου δεν ακολουθήθηκε η προβλεπόμενη σύμφωνα με το νόμο και το κανονιστικό πλαίσιο διαδικασία, ούτως δε, η ίδια

Αριθμός Απόφασης: 1303 / 2023

και οι λοιποί συμμετέχοντες δεν έλαβαν γνώση για την ημέρα και ώρα αποσφράγισης των οικονομικών προσφορών του διαγωνισμού.

6. Επειδή, από την επισκόπηση των στοιχείων του φακέλου της υπόθεσης προκύπτει ότι διά της προσβαλλόμενης και κατ' αποδοχήν του πρακτικού ΙΙ της επιτροπής περί ελέγχου των υποβληθέντων δικαιολογητικών προσωρινού αναδόχου, αναδεικνύεται οριστική ανάδοχος η παρεμβαίνουσα εταιρεία. Διατυπώνεται δε στο εν λόγω πρακτικό της επιτροπής που αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της προσβαλλομένης, ότι ελήφθη υπόψη το πρακτικό Ι που εγκρίθηκε με την αριθμ. 419/21.03.23 απόφαση της αναθέτουσας αρχής και το πρακτικό ΙΙ το οποίο εγκρίθηκε με την αριθμ. 779/ 30.05.23 απόφασή της. Ενόψει των ανωτέρων, αλυσιτελώς παραπονείται η προσφεύγουσα ότι η αναθέτουσα αρχή προέβη στο άνοιγμα των οικονομικών προσφορών, χωρίς να ενημερώσει σχετικά τους συμμετέχοντες για την ημερομηνία αποσφράγισης αυτών, διότι ακόμη και αληθής υποτεθεί ο ισχυρισμός τούτος, δεν προκύπτει πόθεν ερείδεται η βλάβη της προσφεύγουσας, όπερ αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση στοιχειοθέτησης της μετ' εννόμου συμφέροντος προβολής των ισχυρισμών της. Τούτων δοθέντων ο πρώτος λόγος της προσφυγής της είναι απορριπτέος.

7. Επειδή, με τον δεύτερο λόγο της προσφυγής της υποστηρίζει η προσφεύγουσα ότι είναι παράνομη και αναιτιολόγητη η αποδοχή της προσφοράς της παρεμβαίνουσας εταιρείας και ειδικότερα της οικονομικής της προσφοράς διότι αποτελεί ασυνήθιστα χαμηλή προσφορά, χωρίς ωστόσο, τούτο, να έχει ελεγχθεί και αξιολογηθεί από την αναθέτουσα αρχή. Ισχυρίζεται η προσφεύγουσα ότι η επιτροπή διενέργειας του διαγωνισμού δεν προέβη σε αναλυτικό έλεγχο της προσφοράς της παρεμβαίνουσας, εάν δηλαδή στον πίνακα της οικονομικής προσφοράς της περιλαμβάνονται οι κατ' ελάχιστον ζητούμενες ποσότητες και αν αυτές οι ποσότητες ανά είδος προσφερόμενου αγαθού ή υπηρεσίας είναι οι ίδιες με αυτές που έχει δηλώσει ότι προσφέρει στην τεχνική της προσφορά, για την οποία και έχει βαθμολογηθεί. Επομένως, υποστηρίζει η προσφεύγουσα, δεν διενέργησε η αναθέτουσα αρχή και δεν τεκμηρίωσε ως όφειλε, όπως ορίζει η διακήρυξη, τον έλεγχο για την αποδοχή ή την απόρριψη της κάθε οικονομικής προσφοράς και ως εκ τούτου η διαδικασία που ακολουθήθηκε είναι πλημμελής και ακυρωτέα. Παραπονείται

Αριθμός Απόφασης: 1303 / 2023

συναφώς η προσφεύγουσα ότι η αποδοχή της προσφοράς της παρεμβαίνουσας χωρίς καμία έρευνα περί του ασυνήθιστα χαμηλού επιπέδου της προσφοράς της και χωρίς αιτιολόγηση, αν και είναι υποχρεωτική, λόγω του τεκμηρίου περί ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς, συνιστά παράβαση της διαδικασίας, της διακήρυξης και του νόμου και καθιστά ακυρωτέα την σχετική πράξη. Από τον πίνακα της οικονομικής προσφοράς της παρεμβαίνουσας, κατά τα ιστορούμενα στη προσφυγή, προκύπτει ότι παρέχει ακριβώς τις ποσότητες υπηρεσιών και ειδών που έχει εκτιμήσει και προϋπολογίσει η αναθέτουσα αρχή στον πίνακα της παρ. 1.1.1.1 του Παραρτήματος Ι της διακήρυξης και στο Παράρτημα ΙΙΙ και προσφέρει τιμές ανά είδος, που είναι ωστόσο χαμηλότερες από τις εκτιμώμενες από την αναθέτουσα αρχή και μάλιστα η προσφερόμενη έκπτωση ανέρχεται συνολικά σε ποσοστό περίπου 31%. Υποστηρίζει περαιτέρω η προσφεύγουσα ότι στην τεχνική προσφορά της η παρεμβαίνουσα παραθέτει, όπως ρητά ζητείται στην διακήρυξη, τον πίνακα στελεχών της ομάδας έργου με τους ανθρωπομήνες υπηρεσιών που θα αναλώσει κάθε στέλεχος σε κάθε φάση του έργου, ωστόσο σύμφωνα με τον πίνακα αυτό προκύπτει ότι υπάρχει αναντιστοιχία μεταξύ της οικονομικής και της τεχνικής της προσφοράς. Με δεδομένη δε την σχετική διευκρίνιση που δόθηκε από την αναθέτουσα αρχή, συνάγει η προσφεύγουσα ότι, εν προκειμένω, είτε η προσφερόμενη από την παρεμβαίνουσα τιμή ανθρωπομηνών (ΑΜ) για τις δράσεις της υπό ανάθεση σύμβασης είναι πολύ χαμηλότερη από αυτή που ορίζει η ισχύουσα εργατική νομοθεσία και έτσι η προσφορά της παρεμβαίνουσας είναι απορριπτέα με βάση τα όσα ορίζονται στα άρθρα 18, παρ. 2 και 88, παρ.2 εδ. δ' του ν. 4412/2016, είτε ότι τελικά άλλη ποσότητα υπηρεσιών παρέχει η ανωτέρω στην τεχνική της προσφορά και άλλη ποσότητα τιμολογεί στην οικονομική της προσφορά και συνεπώς η οικονομική της προσφορά θα έπρεπε να απορριφθεί. Τα ανωτέρω, κατά τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας όφειλε να ελέγξει η Επιτροπή, δεν ζήτησε, εντούτοις, διευκρινίσεις για το ασυνήθιστα χαμηλό της προσφοράς της παρεμβαίνουσας παρόλη την ασυνήθη στην αγορά προσφερόμενη έκπτωση, ούτε σχετική τεκμηρίωση από τη προσφέρουσα.

8. Επειδή, στην οικεία διακήρυξη, που αποτελεί το κανονιστικό πλαίσιο του διαγωνισμού και δεσμεύει αμφίδρομα, τόσο την αναθέτουσα αρχή όσο και

Αριθμός Απόφασης: 1303 / 2023

τους συμμετέχοντες, προβλέπονται τα εξής, σχετικά με τα ως άνω ζητήματα: «3.1.2 Αξιολόγηση προσφορών 3.1.2.1 Μετά την κατά περίπτωση ηλεκτρονική αποσφράγιση των προσφορών η Αναθέτουσα Αρχή προβαίνει στην αξιολόγηση αυτών, μέσω των αρμόδιων πιστοποιημένων στο ΕΣΗΔΗΣ οργάνων της, εφαρμοζόμενων κατά τα λοιπά των κειμένων διατάξεων. [...] δ) Η Επιτροπή Διαγωνισμού προβαίνει στην αξιολόγηση των οικονομικών προσφορών που αποσφραγίστηκαν και συντάσσει πρακτικό στο οποίο καταχωρούνται οι προσφορές κατά σειρά κατάταξης, με βάση τη συνολική βαθμολογία τους, καθώς και η αιτιολογημένη εισήγησή της για την αποδοχή ή απόρριψή τους και την ανάδειξη του προσωρινού αναδόχου. Εάν οι προσφορές φαίνονται ασυνήθιστα χαμηλές σε σχέση με το αντικείμενο της σύμβασης, η αναθέτουσα αρχή απαιτεί από τους οικονομικούς φορείς, μέσω της λειτουργικότητας της «Επικοινωνίας» του ηλεκτρονικού διαγωνισμού στο ΕΣΗΔΗΣ, να εξηγήσουν την τιμή ή το κόστος που προτείνουν στην προσφορά τους, εντός αποκλειστικής προθεσμίας, κατά ανώτατο όριο είκοσι (20) ημερών από την κοινοποίηση της σχετικής πρόσκλησης. Στην περίπτωση αυτή εφαρμόζονται τα άρθρα 88 και 89 ν. 4412/2016. Εάν τα παρεχόμενα στοιχεία δεν εξηγούν κατά τρόπο ικανοποιητικό το χαμηλό επίπεδο της τιμής ή του κόστους που προτείνεται, η προσφορά απορρίπτεται ως μη κανονική.» Όπως δε, νομολογιακά έχει κριθεί, (βλ. ΣτΕ 12/2020), καθιερώνεται διακριτική ευχέρεια της αναθέτουσας αρχής στον εντοπισμό των προσφορών, οι οποίες φαίνονται ως ασυνήθιστα χαμηλές, η δε έκταση της υποχρέωσης αιτιολόγησης, την οποία υπέχει η αναθέτουσα αρχή σε περίπτωση που εκτιμά ότι η οικονομική προσφορά δεν φαίνεται ασυνήθιστα χαμηλή, είναι περιορισμένη και ως εκ τούτου δεν υποχρεούται να προβεί σε διεξοδική ανάλυση της σύνθεσης κάθε προσφοράς, προκειμένου να διαπιστώσει ότι αυτή δεν αποτελεί ασυνήθιστα χαμηλή προσφορά. (ΣτΕ 12/2020), εκτός εάν κάποιος διαγωνιζόμενος προβάλει ειδικούς και συγκεκριμένους ισχυρισμούς περί υποβολής υπερβολικά χαμηλής προσφοράς εκ μέρους άλλου διαγωνιζομένου, οπότε γεννάται υποχρέωση της αναθέτουσας αρχής να απαντήσει επί των προβληθέντων ουσιωδών αυτών ισχυρισμών διαλαμβάνοντας ειδικά αιτιολογημένη κρίση, σχετικά με το εάν η επίμαχη οικονομική προσφορά είναι ή όχι ασυνήθιστα χαμηλή, ύστερα από εκτίμηση όχι απλώς μόνο των εκ μέρους του προσφεύγοντος ισχυρισμών αλλά και της

Αριθμός Απόφασης: 1303 / 2023

λυσιτέλειας των αναγκαίων διευκρινίσεων, κατ' εφαρμογή της προαναφερόμενης διάταξης του άρθρου 88 του ν. 4412/2016. Περαιτέρω, έχει κριθεί ότι ισχυρισμοί που υποβάλλονται προς απόδειξη του γεγονότος ότι η προσφορά ανταγωνίστριας εταιρείας είναι ασυνήθιστα χαμηλή και οι οποίοι έχουν ως βάση τους κοστολογικούς υπολογισμούς της ίδιας και αφορούν, ενδεικτικά αναφερόμενα, κοστολογήσιμα στοιχεία του προϋπολογισμού της σύμβασης παρίστανται μη ουσιώδεις (βλ. ΣΤΕ 12/20202). Ως ουσιώδεις δε ισχυρισμοί θεωρούνται αυτοί με τους οποίους γίνεται επίκληση συγκεκριμένων αριθμητικών δεδομένων και κοστολογήσιμων στοιχείων των πληττόμενων οικονομικών προσφορών ως προς τις κατά περίπτωση προσφερόμενες τιμές των απαιτούμενων υπηρεσιών ή υλικών σε συσχέτιση με την εκτιμώμενη αξία της σύμβασης του και τα οριζόμενα στην εργατική νομοθεσία, καθώς και με τυχόν απόκλιση των προσφερόμενων επιμέρους τιμών από τις κρατούσες στην αγορά οικείες τιμές (βλ. ΕΑ ΣΤΕ 165/2020, 12/2020, ΔΕΦΑΘ 1951/2020). Δεν θεωρούνται όμως ουσιώδεις και συγκεκριμένοι οι ισχυρισμοί που ερείδονται αποκλειστικά στην κοστολόγηση των οικονομικών προσφορών των συμμετεχόντων στον διαγωνισμό, η οποία ανάγεται στους οικονομοτεχνικούς παράγοντες και στα οικονομικά δεδομένα που ισχύουν για καθέναν από τους διαγωνιζόμενους (πρβλ. ΕΑ 12/2020). Μόνη δε η υποβολή χαμηλότερης προσφοράς σε επιμέρους κονδύλια, σε σχέση με τις λοιπές υποβληθείσες προσφορές, δεν αρκεί προκειμένου να εξετασθεί η οικονομική προσφορά του μειοδότη ως ασυνήθιστα χαμηλή. Στην προκείμενη περίπτωση και από τα στοιχεία του φακέλου της υπόθεσης, συνάγεται ότι η προσφεύγουσα βάλλει κατά της προσφοράς της παρεμβαίνουσας, στην οποία και κατακυρώθηκε το αποτέλεσμα του διαγωνισμού, προβάλλοντας ότι αυτή είναι ασυνήθιστα χαμηλή, διότι παρέχει ποσοστό έκπτωσης 31% σε σύγκριση με τα εκτιμώμενα διά της διακήρυξης επιμέρους κονδύλια, όπερ ωστόσο δεν αποτελεί ασύνηθες ποσοστό έκπτωσης, ως βασίμως ισχυρίζεται η παρεμβαίνουσα. Εξάλλου, ενόψει των όσων έγιναν δεκτά πιο πάνω, οι προκείμενοι ισχυρισμοί της προσφεύγουσας, με τους οποίους δεν αμφισβητούνται με ποσοτικά και αριθμητικά στοιχεία, σε σχέση με τις κρατούσες στην αγορά τιμές, οι προσφερθείσες από την παρεμβαίνουσα εκπτώσεις, δεν παρίστανται ουσιώδεις και συγκεκριμένοι, ούτε επαρκούν για τον χαρακτηρισμό της προσφοράς της μειοδότης ως

Αριθμός Απόφασης: 1303 / 2023

ασυνήθιστα χαμηλής. Πέραν αυτού, οι ισχυρισμοί κατά τους οποίους η προσφορά της παρεμβαίνουσας ενέχει παρέκκλιση από τα υποχρεωτικά κατώτατα όρια μισθών εργατικής νομοθεσίας προβάλλονται αορίστως και αναποδείκτως, καθώς δεν παρατίθεται, ούτε και αποδεικνύεται με αριθμητικούς υπολογισμούς η μη επάρκεια της προσφερόμενης τιμής και δη η απόκλιση από το νόμιμο ελάχιστο εργατικό κόστος. Υπό αυτά τα δεδομένα, ο υπό κρίση προβαλλόμενος λόγος προσφυγής πρέπει να απορριφθεί, αντιθέτως τα όσα σχετικώς υποστηρίζει η παρεμβαίνουσα πρέπει να γίνουν δεκτά ως βάσιμα.

9. Επειδή, με τον τρίτο λόγο της προσφυγής της παραπονείται η προσφεύγουσα ότι είναι παράνομη η αποδοχή της προσφοράς της παρεμβαίνουσας εταιρείας κατά το στάδιο αξιολόγησης των δικαιολογητικών κατακύρωσης της, διότι κατά παράβαση των αξιωθέντων στην διακήρυξη, η υπεύθυνη δήλωση που υποβλήθηκε από τον κ. «...» δεν φέρει έγκυρη ψηφιακή υπογραφή, μολονότι οι υπεύθυνες δηλώσεις των λοιπών μελών της προτεινόμενης από τη παρεμβαίνουσα ομάδας έργου, φέρουν. Υποστηρίζει σχετικά η προσφεύγουσα ότι η αναθέτουσα αρχή όφειλε να το ελέγξει, να διαπιστώσει δηλαδή το πρόβλημα, να ζητήσει σχετική διευκρίνιση ή και την επανυποβολή της υπεύθυνης δήλωσης. Κατά δεύτερον ισχυρίζεται η προσφεύγουσα ότι δεν προκύπτει από τον διενεργηθέντα έλεγχο της επιτροπής ότι η τελευταία έχει ελέγξει όλα τα υποβληθέντα από την αναδειχθείσα ανάδοχο και ώδε παρεμβαίνουσα δικαιολογητικά κατακύρωσης και ειδικότερα τα δικαιολογητικά ονομαστικοποίησης της. Εμφαίνεται δε, κατά τα ιστορούμενα στη προσφυγή, ότι η παρεμβαίνουσα εταιρεία έχει υποβάλει για την εταιρεία «...» που είναι νομικό πρόσωπο με έδρα την «...» και μέτοχος της παρεμβαίνουσας εταιρείας, το αρχείο με την ονομασία «3d. «...» ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΜΕΤΟΧΩΝ 02.06.2023.pdf» που είναι πιστοποιητικό του Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας της «...», το οποίο ωστόσο είναι απλή ψηφιοποιημένη εκδοχή του δημοσίου εγγράφου χωρίς προηγμένη ψηφιακή υπογραφή, καθώς και το αρχείο με την ονομασία «3c. «...»_ΒΕΒΑΙΩΣΗ ΜΕΤΟΧΟΛΟΓΙΟΥ_ 06.06.2023 signed» που έχει το ίδιο περιεχόμενο και είναι βεβαίωση της εταιρείας, υπογράφεται ψηφιακά από τον έναν και μοναδικό μέτοχο και νόμιμο εκπρόσωπο. Από τους όρους της

Αριθμός Απόφασης: 1303 / 2023

διακήρυξης, ωστόσο, όπου ορίζεται συγκεκριμένα ότι «Στα αλλοδαπά δημόσια έγγραφα και δικαιολογητικά εφαρμόζεται η Συνθήκη της Χάγης της 5.10.1961, που κυρώθηκε με το ν. 1497/1984 (Α΄188).» προκύπτει, κατά τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας, ότι το υποβληθέν κατά τα ως άνω δημόσιο έγγραφο «3d. «...» ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΜΕΤΟΧΩΝ 02.06.2023.pdf» θα έπρεπε να φέρει την επισημείωση του άρθρου 4 του ν. 1497/1984, όπερ δεν ελέγχθηκε από την αναθέτουσα αρχή και συνεπώς μη νομίμως έγινε αποδεκτό.

10. Επειδή, όσον αφορά το πρώτο σκέλος του ανωτέρω λόγου της προσφεύγουσας, στην οικεία διακήρυξη, που αποτελεί το κανονιστικό πλαίσιο του διαγωνισμού και δεσμεύει αμφίδρομα, τόσο την αναθέτουσα αρχή όσο και τους συμμετέχοντες, προβλέπονται τα εξής: «B.4. Για την απόδειξη της τεχνικής ικανότητας της παραγράφου 2.2.6 οι οικονομικοί φορείς προσκομίζουν: [...] Για το ανθρώπινο δυναμικό: Όσον αφορά την απόδειξη των εκπαιδευτικών και επαγγελματικών προσόντων του ανθρώπινου δυναμικού του οικονομικού φορέα για την εκτέλεση της σύμβασης προσκομίζονται τα αντίστοιχα Πτυχία και σχετικά έγγραφα. Για τις περιπτώσεις των στελεχών της ομάδας έργου, διευκρινίζεται ότι, δύναται να διαθέτει τις απαραίτητες πιστοποιήσεις και μόνο ένα από τα στελέχη της προτεινόμενης ομάδας έργου Ο οικονομικός φορέας οφείλει να προσκομίσει κατάλογο όλων των στελεχών που θα απασχοληθούν στην προτεινόμενη ομάδα έργου, σύμφωνα με τον ακόλουθο πίνακα: [...] Προκειμένου να αποδείξει ότι το προσωπικό που θα συμμετέχει στην υλοποίηση του αντικείμενου της σύμβασης διαθέτει τα απαιτούμενα από την παρούσα αναγκαία επαγγελματικά και εκπαιδευτικά προσόντα οφείλει να καταθέσει τόσο για τους Υπευθύνους Έργου (ως επίσης και για τους αναπληρωτές τους) όσο και για τα μέλη της Ομάδας Έργου αναλυτικά Βιογραφικά Σημειώματα, συνοδευόμενα με αποδεικτικά εμπειρίας, τίτλους σπουδών των στελεχών, και οποιοδήποτε άλλο αποδεικτικό μέσο. Στην περίπτωση αυτή απαιτείται τα εμπλεκόμενα μέλη, ως αναφέρονται ανωτέρω, να υποβάλλουν Υπεύθυνη Δήλωση, ως προς την αλήθεια των στοιχείων που περιλαμβάνονται στο προσκομιζόμενο Βιογραφικό τους Σημείωμα.» Επιπλέον στη σχετική με αριθμ. πρωτ. 1849/05.01.2023 διευκρίνιση της αναθέτουσας αρχής,

Αριθμός Απόφασης: 1303 / 2023

διατυπώνεται: «Για τις Υπεύθυνες Δηλώσεις εκάστου μέλους της Ομάδας Έργου, στις οποίες θα δηλώνεται η αλήθεια των στοιχείων του βιογραφικού τους, απαιτείται θεώρηση μέσω Gov.gr “ΨΗΦΙΑΚΗ ΒΕΒΑΙΩΣΗ ΕΓΓΡΑΦΟΥ”». Από την επισκόπηση των στοιχείων του φακέλου της υπόθεσης προκύπτει ότι η ώδε παρεμβαίνουσα υπέβαλε μεταξύ των δικαιολογητικών κατακύρωσης της, τις απαιτούμενες υπεύθυνες δηλώσεις των μελών της ομάδας έργου, μεταξύ των οποίων, την από 09.06.2023 υπεύθυνη δήλωση του. «...», εκδοθείσα μέσω gov.gr, με κωδικό «...», όπου ρητώς διατυπώνεται το γνήσιο αυτής από το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης. Ενόψει των ανωτέρω, αβασίμως βάλλει η προσφεύγουσα εν προκειμένω για την έλλειψη ψηφιακής υπογραφής, διότι η επίμαχη υπεύθυνη δήλωση είναι ορθώς εκδοθείσα, ψηφιακά υπογεγραμμένη και σύμφωνη με τα ρητώς αξιωθέντα από την οικεία διακήρυξη. Σε ό,τι αφορά το δεύτερο σκέλος του τρίτου λόγου της προσφυγής της, από την οικεία διακήρυξη προκύπτει ότι για την απόδειξη της μη συνδρομής των λόγων αποκλεισμού της παραγράφου 2.2.3 της οικείας διακήρυξης απαιτείται οι προσφέροντες οικονομικοί φορείς να προσκομίζουν, μεταξύ άλλων, δικαιολογητικά ονομαστικοποίησης των μετοχών. Ορίζεται ειδικότερα: «B. 1. Για την απόδειξη της μη συνδρομής των λόγων αποκλεισμού της παραγράφου 2.2.3 οι προσφέροντες οικονομικοί φορείς προσκομίζουν αντίστοιχα τα δικαιολογητικά που αναφέρονται παρακάτω: [...] στ) για την παράγραφο 2.2.3.5 δικαιολογητικά ονομαστικοποίησης των μετοχών, που καθορίζονται κατωτέρω, εφόσον ο προσωρινός ανάδοχος είναι ανώνυμη εταιρία ή νομικό πρόσωπο στη μετοχική σύνθεση του οποίου συμμετέχει ανώνυμη εταιρεία ή νομικό πρόσωπο της αλλοδαπής που αντιστοιχεί σε ανώνυμη εταιρεία (πλην των περιπτώσεων που αναφέρθηκαν στην παρ. 2.2.3.5 της παρούσας ανωτέρω). Συγκεκριμένα, προσκομίζονται: [...] iii) Δικαιολογητικά ονομαστικοποίησης μετοχών του προσωρινού αναδόχου: - Πιστοποιητικό αρμόδιας αρχής του κράτους της έδρας, από το οποίο να προκύπτει ότι οι μετοχές είναι ονομαστικές, που να έχει εκδοθεί έως τριάντα (30) εργάσιμες ημέρες πριν από την υποβολή του. - Αναλυτική κατάσταση με τα στοιχεία των μετόχων της εταιρείας και τον αριθμό των μετοχών κάθε μετόχου (μετοχολόγιο), όπως τα στοιχεία αυτά είναι καταχωρημένα στο βιβλίο μετόχων της εταιρείας, το πολύ τριάντα (30) εργάσιμες ημέρες πριν από την ημέρα υποβολής της προσφοράς. Ειδικότερα:

Αριθμός Απόφασης: 1303 / 2023

- Όσον αφορά στις εγκατεστημένες στην Ελλάδα ανώνυμες εταιρείες υποβάλλεται πιστοποιητικό του Γ.Ε.Μ.Η. από το οποίο να προκύπτει ότι οι μετοχές τους είναι ονομαστικές και αναλυτική κατάσταση με τα στοιχεία των μετόχων της εταιρείας και τον αριθμό των μετοχών κάθε μετόχου (μετοχολόγιο), όπως τα στοιχεία αυτά είναι καταχωρημένα στο βιβλίο μετόχων της εταιρείας, το πολύ τριάντα (30) εργάσιμες ημέρες πριν από την ημέρα υποβολής της προσφοράς. - Όσον αφορά στις αλλοδαπές ανώνυμες εταιρείες ή αλλοδαπά νομικά πρόσωπα που αντιστοιχούν σε ανώνυμες εταιρείες: Α) εφόσον έχουν κατά το δίκαιο της έδρας τους ονομαστικές μετοχές, προσκομίζουν: i) Πιστοποιητικό αρμόδιας αρχής του κράτους της έδρας, από το οποίο να προκύπτει ότι οι μετοχές τους είναι ονομαστικές ii) Αναλυτική κατάσταση μετόχων, με τον αριθμό των μετοχών του κάθε μετόχου, όπως τα στοιχεία αυτά είναι καταχωρημένα στο βιβλίο μετόχων της εταιρείας με ημερομηνία το πολύ 30 εργάσιμες ημέρες πριν την υποβολή της προσφοράς. iii) Κάθε άλλο στοιχείο από το οποίο να προκύπτει η ονομαστικοποίηση μέχρι φυσικού προσώπου των μετοχών, που έχει συντελεστεί τις τελευταίες 30 (τριάντα) εργάσιμες ημέρες πριν την υποβολή της προσφοράς.» Από την επισκόπηση δε των υποβληθέντων από τη παρεμβαίνουσα δικαιολογητικών κατακύρωσης σε συνδυαστική εφαρμογή με τα ανωτέρω αξιωθέντα, εμφανίζεται ότι η ανωτέρω έχει υποβάλει φάκελο με όλα τα απαιτούμενα κατά τα ως άνω δικαιολογητικά, όπως άλλωστε συνομολογεί και η ίδια η προσφεύγουσα και επομένως, αλυσιτελώς παραπονείται ότι δεν προκύπτει ο έλεγχος αυτών από την αναθέτουσα αρχή, εξαιτίας της μη ειδικότερης αναγραφής ονομαστικά στην προσβαλλομένη όλων των υποβληθέντων τούτων δικαιολογητικών. Και τούτο διότι, από την προσβαλλομένη προκύπτει ότι η αναθέτουσα αρχή προέβη σε έλεγχο των δικαιολογητικών που υποβλήθηκαν για κάθε μία από τις απαιτήσεις των σημείων Β1 έως Β10 της παραγράφου 2.2.9.2. της οικείας διακήρυξης, ως δηλαδή απαιτείται από το κανονιστικό πλαίσιο και επιπλέον διατυπώνεται στη προσβαλλομένη ότι τα δικαιολογητικά υποβλήθηκαν πλήρη και ικανοποιούν τις απαιτήσεις της υπόψη διακήρυξης, ενώ, ως προελέχθη από την επισκόπηση των στοιχείων της υπόθεσης εμφανίζεται ότι η παρεμβαίνουσα έχει υποβάλει τα απαιτούμενα δικαιολογητικά. Εξάλλου, ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας ότι το υποβληθέν από τη παρεμβαίνουσα αρχείο με τίτλο «3d. «...» ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ

Αριθμός Απόφασης: 1303 / 2023

ΜΕΤΟΧΩΝ 02.06.2023.pdf» πλημμελώς δεν φέρει την επισημείωση του άρθρου 4 του ν. 1497/1984, ως απαιτείται από τη διακήρυξη, αβασίμως προβάλλεται. Και τούτο ειδικότερα διότι το εν λόγω έγγραφο αποτελεί δημόσιο έγγραφο του Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας της «...», από τις διατάξεις δε, της παρ. 1 του άρθρου 12 της από 05.03.1984 διμερούς Συμβάσεως μεταξύ των δύο αυτών χωρών (Ν.1548/1985), προκύπτει ότι για την κυκλοφορία δημόσιων εγγράφων μεταξύ Ελλάδας και «...» δεν απαιτείται η θεώρηση Apostille. Ενόψει τούτων, τα όσα προβάλλονται διά αυτού του λόγου της προσφυγής πρέπει να απορριφθούν.

11. Επειδή, κατ' ακολουθίαν των ανωτέρω, η εξεταζόμενη προσφυγή πρέπει να απορριφθεί και αντιστοίχως, η παρέμβαση πρέπει να γίνει δεκτή. Τέλος, το παράβολο που κατέθεσε η προσφεύγουσα πρέπει να καταπέσει υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου, κατά το άρθρο 365 παρ. 6 του ν. 4412/ 2016.

Για τους λόγους αυτούς

Απορρίπτει τη προσφυγή.

Δέχεται τη παρέμβαση.

Ορίζει την κατάπτωση του παραβόλου.

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στις 8 Σεπτεμβρίου 2023 και εκδόθηκε στις 20 Σεπτεμβρίου 2023 στον Άγιο Ιωάννη Ρέντη.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΚΑΡΑΔΗΜΑ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΡΟΥΜΕΛΙΩΤΗ